

Aalto-yliopiston teknillinen korkeakoulu
Tietojenkäsittelytieteen laitos
Tommi Junttila (puh. 23364)

T-79.1001 Tietojenkäsittelyteorian perusteet T (4 op)
Tentti ti 11.5.2010 klo 16.30–19.30

Merkitse jokaiseen vastauspaperiin:

- Nimi, tutkinto-ohjelma, opiskelijanumero
- Teksti: "T-79.1001 Tietojenkäsittelyteorian perusteet T 11.5.2010"
- Tarkastettavaksi jättämiesi vastauspapereiden kokonaismäärä

1. Osoita, että kukin seuraavista kielistä on säännöllinen antamalla sille kuvaus joko säännöllisenä lausekkeena tai äärellisenä automaattina:

- (a) $\{w \in \{a, b\}^* \mid w:n \text{ sisältää osajonon } aba \text{ tai loppuu osajonoon } aa\}$ 5p.
- (b) $\{w \in \{a, b\}^* \mid w:ssä \text{ on parillinen määrä } b\text{-kirjaimia}\}$ 5p.
- (c) $\{w \in \{a, b\}^* \mid w \text{ ei sisällä osajonoa } aabb\}$ 5p.

2. Tarkastellaan kieltä

$$L = \{w \in \{a, b, c\}^* \mid w = w^R\},$$

missä merkintä w^R tarkoittaa merkkijonon w käänteismerkkijonoa (esimerkiksi $(abc)^R = cba$).

- (a) Osoita, että kieli L on yhteydetön. $\{ \rightarrow$ 7p.
- (b) Osoita, että kieli L ei ole säännöllinen. $P \vee M \neq PA$ $abcabacba$ 8p.

3. Tarkastellaan kieltä $L = \{w \in \{0, 1\}^* \mid w:ssä \text{ on enemmän nollia kuin ykkösiä}\}$.

- (a) Laadi yksinauhainen Turingin kone, joka ratkaisee kielen L .
Esitä koneesi tilakaaviona ja selosta sen toimintaidea sanallisesti. 10p.
- (b) Esitä laatimasi koneen laskenta syötteillä 011 ja 0100. 5p.

4. Olkoot L_1 ja L_2 aakkoston Σ kieliä.

- (a) Osoita että, jos L_1 säännöllinen ja L_2 yhteydetön, niin kieli $L_1 \cup L_2$ on yhteydetön. 5p.
- (b) Määrittele käsitteet rekursiivinen ja rekursiivisesti numeroituva kieli.
Anna esimerkki kielestä, joka on rekursiivisesti numeroituva mutta ei rekursiivinen.
(Kielen määrittelyn tulee olla täsmällinen, mutta ominaisuuksia ei tarvitse todistaa.) 5p.
- (c) Osoita, että jos kielet L_1 ja L_2 ovat rekursiivisesti numeroituvia, niin myös kieli $L = L_1 \cap L_2$ on rekursiivisesti numeroituva. 5p.

Yhteensä 60p.

$$\begin{aligned}x &= uvw & p &\leq |x| \\|uv| &\leq p \\|v| &\geq 1 \\uv^i &\in L\end{aligned}$$